

Evoluția economiei românești în 2020

1. Evoluția Produsului Intern Brut (date pentru semestrul I 2020)

Evoluția economiei României a fost marcată de existența și pe teritoriul țării noastre a pandemiei de coronavirus Covid-19, mai ales după instituirea **stării de urgență** (din 16 martie a.c. și prelungită din 15 aprilie a.c. cu încă 30 zile) și respectiv a **stării de alertă** (care a început la 14.05.2020 și prelungită succesiv, deocamdată, până la 15.10.2020). Măsurile directe precum și cele conexe impuse în această perioadă au afectat serios mersul economiei, ceea ce s-a întâmplat în majoritatea statelor lumii.

Conform datelor Institutului Național de Statistică (INS) privind evoluția economiei românești în trimestrul II și primul semestru al anului 2020, publicate la 14.08.a.c.(estimări semnal) și 8.09.a.c. (date provizorii 1) rezultă:

- **reducerea Produsului Intern Brut (PIB) în trimestrul II-2020**, față de trimestrul anterior, cu **12,3%** (date ajustate sezonier);
- **contractia Produsului Intern Brut (PIB) în trimestrul II-2020**, față de trimestrul similar din 2019, cu **10,5%** atât pe serie brută, cât și pe serie ajustată sezonier;
- **scăderea PIB în primul semestru al anului 2020** cu 4,6% (serie brută) și **3,9%** (serie ajustată sezonier), comparativ cu primul semestru din 2019.

Conform Eurostat, evoluțiile semnalate pentru trimestrul II a.c. plasează România pe:

- **locul 20 în UE-27**, în topul evoluției PIB față de același trimestru din 2019, cu -12,3%, înaintea Spaniei (-18,5%), Croației (-14,9%) Ungariei (-14,5%), Greciei (-14%), Franței (-13,8%), Italiei (-12,8%) într-un clasament în care toate statele membre UE au înregistrat contractii, media UE-27 fiind -11,4%, iar cele mai mici reduceri au fost anunțate de Finlanda (-4,5%), Lituania (-5,5%), Estonia (-5,6%), Irlanda (-6,1%). Luxemburg nu au comunicat datele;
- **pe locul 11** între statele membre care au înregistrat reduceri ale PIB comparativ cu trimestrul anterior, cu o rată a contractiei de 10,5%, într-un top în care primele 5 locuri revin Irlandei (-3,7%) urmată de Lituania (-4,0%), Finlanda (-6,3%), Estonia (-6,5%) și Suedia (-7,7%) media UE27 fiind de -13,9%. Cele mai mari reduceri s-au înregistrat în Spania (-22,1%), Franța (-18,9%), Italia (-17,7%), Portugalia (-16,3%), Grecia și Olanda (ambele cu -15,2%).

Conform INS, **contribuții negative la reducerea PIB brut** în primul semestru din 2020, față de aceeași perioadă a anului 2019 (-4,6%) au avut, majoritatea ramurilor economice, dintre care pot fi menționate:

- Industria (-3,0%), cu o pondere de 19,3% la formarea PIB și o reducere a activității de 14,1%;
- Activitățile de spectacole, culturale și recreative, reparații de uz casnic și alte servicii (-1,1%), cu o contribuție la formarea PIB de de 2,8% și o contractie a volumului de activități cu 29,1%;
- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, transport și depozitare, hoteluri și restaurante (-0,9%), având o pondere de 20,1% în formarea PIB și o reducere a volumului de activitate cu 4,8%.

Contribuții pozitive la formarea PIB au avut:

- Construcțiile (+0,5%), pondere 3,7% în formarea PIB, și o majorare a activităților cu 15,5%;
- Informațiile și comunicațiile (+0,7%), pondere 7,2% în PIB, și o majorare a volumului de activitate cu 12,1%.

Din punct de vedere al utilizării PIB, scăderea s-a datorat:

- **Cheltuielilor pentru consumul final al populației**, reducerea fiind cu 5,3% și contribuind cu 3,5% la scăderea PIB;
- **Exportului net (-2,3%)**, urmare a reducerii exporturilor de bunuri și servicii cu 15,1%, corelată cu o contractie mai mică a volumului importurilor de bunuri și servicii cu 9,4%.

2. **Evoluția principalelor ramuri ale activității economice**, în perioada parcursă din 2020, se prezintă astfel:

a) Comerțul exterior

Fluxurile comerciale cu mărfuri ale României, în perioada 1.01.-31.07.2020 (date disponibile), au atins **78,2 mld. euro**, înregistrând o **reducere cu 14,0%** comparativ cu perioada similară a anului anterior.

Exportul în primele 7 luni ale anului 2020, de **34,1 mld. euro**, a fost **cu 16,2% sub nivelul** perioadei similare **din 2019**. Volumul exportului din luna iulie a.c., 5,55 mld. euro, a fost al 3-lea ca nivel lunar din acest an, după 5,94 mld. euro în februarie și 5,69 mld. euro în ianuarie, fiind cel mai ridicat după introducerea restricțiilor legate de evoluția pandemiei de Covid-19. Se constată o tendință de creștere a volumului exportului lunar după nivelul cel mai coborât înregistrat în aprilie (2,93 mld. euro) și evoluțiile din lunile mai (3,76 mld. euro), respectiv iunie (4,84 mld. euro) Media lunară a exportului, în primele 7 luni ale anului 2020, a fost de 4,88 mld. euro.

Livrările către statele membre ale Uniunii Europene s-au redus în cursul perioadei ianuarie-iulie 2020, față de aceeași perioadă din 2019, cu 16,4%, deținând o pondere de 73,1 % în exportul românesc.

Evoluția exporturilor către țările extracomunitare în perioada analizată a înregistrat o contracție de 15,6%, ponderea acestor țări în exportul total fiind de 26,9%.

În ceea ce privește **structura exportului românesc** în perioada analizată, grupa mașini, utilaje și mijloace de transport deține 47,1% (-17,8 puncte procentuale față de perioada similară 2019), grupa produse manufacturate clasificate după materia primă 16,5% (-16,7% pp), articole manufacturate diverse 14,5% (-22,5% pp), grupa alimente și animale vii (+5,8%), produsele chimice și produsele conexe 5,2% (-6,0 pp), material crude, necomestibile, exclusiv combustibili 3,2% (-10,6%), băuturi și tutun 2,7% (+42,5 pp), combustibili minerali și lubrefianți 2,7% (-43,7 pp), uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală și vegetală 0,3% (-15,8 pp).

Importul românesc, în perioada 1.01 - 31 .07 2020, a înregistrat un volum de 44,1 mld.euro și o **reducere cu 12,2%**, cu o micșorare procentuală mai mică a intrărilor de mărfuri din țările comunitare (-11,7%), ponderea statelor membre UE în importul României fiind de 73,2%.

Din punct de vedere al **structurii importurilor** în primele 7 luni din 2020, ponderea grupei de mașini, utilaje și echipamente de transport a fost de 35,8%, urmată de grupa produse manufacturate clasificate după materia primă 19,1%, produse chimice și produse conexe 15,3%, alte produse manufacturate 11,2%, alimente și animale vii 9,2%, combustibilii minerali și lubrefianți au deținut 5,4%, materiale crude , necomestibile, exclusiv combustibili 2,8%, băuturi și tutun 0,9%, uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală și vegetală 0,3%.

Reducerea volumului importului sub nivelul exportului a determinat, în perioada ianuarie-iulie a.c., o **creștere a deficitului comercial cu 5%** (0,5 mld. euro) față de perioada similară din 2019 (de la 9,5 la 10,0 mld. euro).

Conform Comunicatului Eurostat din 16 septembrie a.c., care publică datele de comerț intra și extracomunitare pentru cele 27 state membre, pe perioada 1 ianuarie - 31 iulie 2020, toate SM , cu excepția Irlandei (+5%) au avut contractări a volumului de export. România a avut un ritm de reducere a **exportului**, comparativ cu perioada similară din 2019, de 16%, plasându-se din punctul de vedere al acestui indicator pe locurile 23-24 la egalitate cu Portugalia. Ritmuri mai ridicate de reducere au înregistrat Finlanda (-17%), Franța (-21%) și Luxemburg (-26%). Cele mai puțin afectate au fost: Danemarca și Letonia (-4%), Slovenia (-5%), Polonia (-6%) și Bulgaria (-7%).

Volumul total al exportului românesc în primele 7 luni ale acestui an, de 27,0 mld. euro, plasează România numai pe locul 15 din cele 27 state membre. Înaintea României se află în acest top: Germania (680,0 mld. euro), Olanda (335,5 mld.euro), Italia (243,6 mld. euro), Franța (240,8 mld. euro), Belgia (210,0 mld.euro), Spania (151,8 mld.euro), Polonia (129,0 mld.euro), Irlanda (92,1 mld.euro), Cehia (90,9 mld.euro), Austria (84,7 mld.euro), Suedia (77,4 mld.euro), Ungaria (57,7 mld. euro), Danemarca (54,8 mld.euro) și Slovacia (39,6 mld.euro).

La import, toate statele membre UE au avut ritmuri negative, România (-12%) se află în zona de mijloc a topului în care cele mai mari reduceri au fost anunțate de: Malta (-27%), Luxemburg (-23%), Portugalia (-20%), Spania (-18%), Franța și Italia (-17%), Grecia și Slovacia (-15%), iar cele mai mici s-au înregistrat în Irlanda (-3%), Danemarca (-5%), Olanda (-9%), Germania și Polonia (-10%). Cu un volum al importului de 41,1 mld. euro, țara noastră ocupă locul 14, între statele membre UE, într-un top care plasează pe primele 5 locuri Germania (582,0 mld.euro), Olanda (297,6 mld.euro), Franța (290,7 mld.euro), Italia (210,9 mld.euro) și Belgia (196,9 mld.euro).

Orientarea geografică.

Principalii 10 parteneri comerciali ai României în perioada 1.01-30.06.2020 (date disponibile) în ordinea volumului schimburilor comerciale (export și import) au fost: Germania (21,2% din comerțul exterior al României), Italia (9,7%), Ungaria (6,3%), Franța (5,6%), Polonia (5,0%), China (4,3%), Turcia (3,9%), Olanda (3,7%), Bulgaria (3,3%) și Cehia (3,0%).

Exportul românesc s-a îndreptat în perioada analizată, în principal, către: Germania (cu o pondere de 22,6%), Italia (12,6%), Franța (6,5%), Ungaria (4,9%), Bulgaria (3,7%), Marea Britanie, (4,2%), Polonia (3,7%), Turcia (3,3%), Olanda (3,2%), Marea Britanie (3%). Cehia (3,0%)

În top 10 țări furnizoare de mărfuri, în primele 6 luni ale acestui an, în funcție de ponderea acestora în importul românesc, sunt: Germania (20,1% din total import), Italia (9,0%), Ungaria (7,3%), China (6,7%), Polonia (6,1%), Franța (4,9%), Turcia (4,4%), Olanda (4,0%), Austria (3,1%) și Bulgaria (3,1%).

b) Producția industrială, inflențată de măsurile restrictive impuse de starea de urgență și starea de alertă, a înregistrat o reducere în primele 7 luni din 2020, cu 15,7% (serie ajustată în funcție de numărul de zile lucrătoare și de sezonality) față de perioada similară din 2019, din cauza contractărilor din toate ramurile și anume: industria prelucrătoare (-16,9%), industria extractivă (-10,3%), iar producția și furnizarea de energie electrică, termică, gaze, apa caldă și aer condiționat (-7%).

Cifra de afaceri din industrie pe total (atât piață internă cât și externă), în primele 7 luni din 2020 față de perioada similară din 2019, a scăzut pe ansamblu cu 12,8%, din cauza contractărilor din industria prelucrătoare (-12,7%), precum și din industria extractivă (-14,8%). Pe marile grupe industriale, reduceri ale cifrei de afaceri s-au înregistrat în: industria bunurilor de capital (-9,3%), industria bunurilor de folosință îndelungată (-2,6%), industria bunurilor intermediare (-7,6%), industria bunurilor de uz curent (-2,6%) și în industria energetică (-32,9%).

În ceea ce privește comenzile noi din industrie, în perioada 1.01 - 31.07.2020, comparativ cu perioada similară din 2019, s-au redus pe ansamblu cu 12,7%, din cauza contractărilor înregistrate la următoarele grupe industriale: bunuri intermediare (-9,6%) și bunuri de uz curent (-12,1%), comenzi noi în industria bunurilor de capital (-15,9%), Doar comenzile în industria bunurilor de folosință îndelungată au înregistrat o majorare (+19,9%),

c) Volumul lucrărilor de construcții, în 7 luni din 2020, comparativ cu perioada similară din anul precedent, a crescut cu 20,0%, serie ajustată în funcție de numărul de zile lucrătoare și de sezonality, datorită evoluției favorabile a tuturor categoriilor de construcții, respectiv lucrărilor de reparații capitale, care s-au majorat cu 44,6%, lucrărilor de construcții noi (+8,0%) și lucrărilor de întreținere și reparații curente (+54,6%).

Pe obiecte, construcția de clădiri nerezidențiale a crescut cu 10,9%, construcția clădirilor rezidențiale cu 18,2% în timp ce construcțiile inginerești au înregistrat o majorare cu 29,1%. Aceste realizări se datorează și majorării salariului minim în construcții.

d) Resursele de energie primară au scăzut în perioada 1.01.- 31.07.2020, comparativ cu perioada similară din 2019, cu 13,0%, din cauza reducerii resurselor de cărbune, (-28,7%) țiței, (-26,2%), și gaze naturale (-9,1%), atât pe seama reducerii producției interne, cât și a importului.. Resursele de energie electrică în perioada analizată au fost cu 4,5% mai mici față de perioada similară din 2019. S-au înregistrat reduceri în producțiile de energie electrică în hidrocentrale (-17,4%) și în termocentralele clasice (-17,3%), care nu au putut fi compensate de creșterile înregistrate de energia realizată în centralele nuclear-electrice (+1,8%), energia solară produsă în instalații fotovoltaice (+0,7%) și din centralele eoliene (+7,3%), precum și de importul de energie electrică (+100,8%)

Consumul final de energie electrică, în primele 7 luni din 2020, s-a diminuat cu 6,5%, comparativ cu aceeași perioadă din 2019. Exportul de energie electrică s-a majorat cu 21,9%, atingând un nivel de 2,9 mld. KWh, fiind sub nivelul importului de 4,3 miliarde KWh.

3. Balanța de plăți și datoria externă

Conform datelor Băncii Naționale a României (BNR), în primele 7 luni ale anului 2020, **contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit de 4.863 milioane euro**, comparativ cu 6,038 milioane euro în perioada similară din 2019, pe fondul majorării excedentului balanței veniturilor secundare (cu 495 milioane euro), al reducerii deficitului balanței veniturilor primare (cu 945 milioane euro) și al majorării excedentului balanței serviciilor (cu 370 milioane euro).

Datoria externă a României, la 31.07.2020 se ridică, conform datelor BNR, la 115,5 miliarde euro (cu 9,6 mld.euro peste nivelul înregistrat la 31.12.2019), din care 82,5 miliarde euro datoria pe termen lung (în creștere cu 12% față de sfârșitul anului 2019) și 33,0 mld. euro datoria pe termen scurt (în creștere cu 2,4% față de 31.12.2019).

4. Rata dobânzii de politică monetară

În cursul anului 2020, BNR a redus de 3 ori, rata dobânzii de politică monetară, după cum urmează:

- începând cu 23 martie a.c. de la 2,50% la 2,00% pe an;
- de la 2 iunie a.c la 1,75% pe an;
- începând cu 6 august a.c. o nouă reducere la 1,50% pe an.

În consecință, rata dobânzii aferente facilității de creditare (Lombard) a coborât, la datele menționate mai sus, de la 3,50% la 2,50%, ulterior la 2,25%, fiind în prezent de 2,00%, iar rata dobânzii pentru facilitatea de depozit s-a redus de la 2 iunie de la 1,50% la 1,25%, iar de la 6 august 2020 la un nivel 1,00% pe an.

5. Execuția bugetului general consolidat

Conform datelor Ministerului Finanțelor Publice (MFP), privind execuția bugetară la 31 august 2020 (date disponibile), rezultă că s-a încheiat cu un deficit de 54,77 mld. lei, respectiv 5,18% din PIB, mai mult de jumătate (31,17 mld. lei (2,95 % din PIB) fiind rezultatul măsurilor de combatere a crizei cauzate de epidemia Covid-19 (sume lăsate mediului de afaceri prin facilități fiscale, investiții și cheltuieli excepționale adoptate).

Veniturile bugetului general consolidat au totalizat 201,32 mld. lei, (-1,4% față de nivelul încasat în perioada similară din 2019).

Cheltuielile bugetului general consolidat, în sumă de 256,09 mld. lei, au crescut în termeni nominali, cu 13,3% față de aceeași perioadă din anul precedent, înregistrând o creștere cu 2,9 puncte procentuale ca pondere în PIB (de la 21,3% la 24,2%).

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 24,1 mld. lei, cu 26,9% peste nivelul valoric al cheltuielilor din perioada corespunzătoare din 2019, reprezentând cea mai mare sumă investită în economie în primele 8 luni ale ultimilor 10 ani.

6. **Investițiile străine directe** au atins, în perioada ianuarie - iulie 2020, conform datelor BNR, un nivel de 1.326 mil. euro (din care participațiile la capital 779 mil. euro, iar creditele intragrup, 547 milioane euro) fiind **în scădere cu 60,2%** față nivelul înregistrat în aceeași perioadă din 2019.
7. Conform comunicatului INS, **investițiile nete** în economia națională **s-au majorat** în semestrul I - 2020 (date disponibile), comparativ cu același semestru al anului 2019, **cu 1,5%**, datorită creșterilor înregistrate la grupa construcții noi cu 7,0% și respectiv la utilaje (inclusiv mijloace de transport) cu 2,0%, în timp ce investiții nete la grupa alte cheltuieli s-au redus cu 21,5%/ Structura pe ramuri economice a investițiilor din semestrul I a.c. se prezintă astfel: construcții 31,3%, comerț/servicii 29,1%, industrie 24,1%, agricultură 4,8%, alte ramuri 2,3%
8. **Inflația**, exprimată prin Indicele Prețurilor de Consum, în luna august 2020, față de august 2019, a crescut cu 2,68%, conform datelor Institutului Național de Statistică și BNR, depășind inflația țintă, stabilită de BNR pentru 2020, de 2,5%.
9. **Rata șomajului** a fost estimată la **5,3%** în luna **august 2020**, aflându-se în scădere cu 0,1 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în luna iulie a.c. Media ratei șomajului în UE-27 a fost la finele lunii august a.c. de 7,4%. Doar 9 state membre au avut o rată a șomajului mai mică decât în țara noastră: Cehia (2,7%), Polonia (3,1%), Malta (4,1%), Germania (4,4%), Olanda (4,6%), Slovenia (4,7%), Austria (5,0%), Belgia (5,1%) și Irlanda (5,2%). Cele mai înalte rate ale șomajului s-au înregistrat în Spania (16,2%), Italia (9,7%), Lituania (9,6%), Letonia (8,8%), Croația (8,3%), Portugalia și Finlanda (8,1%).

10. Perspective

Guvernul României a construit bugetul pentru anul 2020 preconizând o creștere economică de 4,1%. Rezultatele economice din prima parte a anului, dar și situația epidemiologică din țară și de pe plan internațional, au determinat Comisia Națională de Strategie și Prognoză ca în "Prognoza de vară" (august 2020) să anunțe pentru acest an o contracție economică de 3,8%, dublă față de prognoza de primăvară (-1,9%) și o creștere economică de 4,9% pentru 2021.

Principalele bănci comerciale din țara noastră au revizuit prognozele anterioare privind evoluția PIB în acest an. Astfel, specialiștii Raiffeisen Bank estimează o contracție a PIB real de 5% în 2020, urmată de o creștere de 4,2% în 2021, Analizii BCR mențin pentru acest an prognoza de scădere economică de 4,7%, emisă încă din martie, când era printre cele mai optimiste din piață și o creștere cu 3,9% pentru 2021.

Previziunile publicate la începutul lunii iulie a.c de Comisia Europeană arată că economia României s-ar putea contracta anul acesta cu 6%, urmând ca în 2021, creșterea economică să revină în teritoriu pozitiv, cu un avans de 4%, Potrivit aceleiași surse, economia UE se va contracta cu 8,3% în 2020 și va crește cu 5,8% în 2021.

Conform celor mai recente previziuni ale BERD, economia României ar urma să înregistreze anul acesta o scădere cu 5%, față de un declin de 4% previzionat în mai. Pentru 2021, BERD se așteaptă la o expansiune cu 3% a PIB-ului României, comparativ cu un avans de 4% previzionat în mai.

Conform prognozei anunțate de Banca Mondială la începutul lunii octombrie a.c. economia românească ar urma să sufere o contracție cu 5,7% în 2020, dar va înregistra o relansare de (+4,9%) în 2021.

Pe termen scurt, potrivit opiniilor exprimate la finele lunii septembrie a.c., de către managerii societăților comerciale, centralizate de INS, se conturează pentru perioada septembrie - noiembrie 2020 tendințe de:

- creștere moderată a activității în sectorul de comerț cu amănuntul, precum și de relativă stabilitate a activității în industrie, construcții și servicii;
- creștere moderată a numărului de salariați în comerțul cu amănuntul și relativă stabilitate a numărului de salariați în industrie, construcții și servicii;
- creștere moderată a prețurilor în construcții și comerțul cu amănuntul, precum și o relativă stabilitate a prețurilor în industrie și servicii.

Mircea TOADER
mircea.toader@ccib.ro